

Apare în 1/13 și 15/27
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

ABONAMENTUL
Pe an 3 fl., pe 1/2 an 1 fl. 50 cr., pe 1/4 an 75 cr.
Pentru România și străinătate: Pe an 7 franci.
Prețul e a se solvi înainte.

Nr. 24.

Bistrița, 15/27 Decembre 1894.

Anul IV.

E același tristă suspin!

*Ciripit și glas de frunze
Și de ape murmură lină,
Pre de-asupra-un ceri senin,
Iată o lume de probleme:
Lumea codrilor de-arină.*

*Trunchi vechi sémân'a omeni
Căruntiți și plumburi,
Paserile a copil,
Glas de frunze dau bărbați
Cu-a lor sfaturi mî-de-mî.*

*Murmurul e plin de fete,
Valul apei val de chin. —
E același tristă suspin
Și 'ntr'un codru de fînțe,
Ca 'ntr'un codru de arină.*

Petrea dela Cluj.

Mântuitorul în timp de lipsă.

Nărațiune din timpurile lui Iosif II.

(După F. Weller.)

— Fine. —

Efectul rostirii numelui fu sdruncinătoriu. Generalul galfedu, cu ochii înholbați se împleteci, precând Hutterer cu inima sdrobotă înghenunchiă.

Iosif într'acea se apropiă de ușă și o deschise.

În odaiă intră generalul Zoran și contele Rosenberg.

Engelshofen se reculese în urmă și dișe: — Măiestate — înaltă grație . . . voescu, ca pre popor despre acest eveniment plăcută se-lă . . . . .

— Lasă, — dișe Iosif în tonu serios — nu am venit, să-mi facă omagi, ci ca să mă convingă, că ore locuitorii acestei țeri în adevăr nu-să alta decât o bandă de hoți, după cum i-au descrișu relațiile vostre, séu sunt ei aceea, ce conține acesta scrisore. Intr'acea Iosif scóse o scrisore din busunariu și întinđendu-o lui Engelshofen dișe: — espune starea de lucruri, carea este aici, în lumină mai sinceră.

— Măiestate — bălbuță acesta — eu am inimei.

— Pricepa — răspuse Iosif — totu poporul îți e inimei, poporul, pre carele d-ta cu tovrășiț d-tale l-ai jefuitu, maltractatu și asupritu în modulu celu mai neauđitu. Și eu sum inimeculu d-tale, decând sciu, în ce modu abuzezi de poziția și încrederea, carea te-a pus în fruntea acestei provințe. Du-te acasă și citéză pre toți oficianții. Încă înainte de améđi voiu veni pentru de a-ți comunica celelalte hotăriri ale mele.

Generalulu se depărtă înfrântu — nimicitu.

Hutterer voi se se vire după densusu, însă Iosif ilu chemă îndereptu.

— Așa dară d-ta d-le — dișe elu — ești acela, carele nu te-ai mulțamitu numai cu averea supușilor mei, ci basatu pre puterea d-tale atac și onórea femeilor și fetelor lor. D-ta ești duplu vinovatu și pre-

cum sum eu împăratu așa nu ai să scapi de pedepsă. Eri ai purtată vorbă mare față de mine, astăzi ești de minune mută și până acum nu ai aflată nici ună cuvânt spre justificare.

— Grație Măiestate — murmură bietul Hutterer tremurându.

— Rău stau lucrurile cu d-ta, când ceri grație în locu de dreptate, ertare în locu de a cere superbă cercetare asupra manipulărei d-tale. Eu mai bine te vîd, să stai înaintea mea mînios, însă drept, decâtu așa fricos, servil, pentru-că te simți vinovat.

În orbia sa cređu Hutterer a află o îndegetare pentru procedura sa ulterioară. Elu se ridică încâtva și cercă să privească în ochii lui Iosif, dar privirile pătrunzătoare ale împăratului îl deprimară, îl umiliră din nou.

— D-ta vei merge de aici — continuă Iosifu — în cancelaria d-tale și acolo vei pune spre revederea mea toate rațiunile, tabelele, conspectele. Vreau să le examinez însumi, ca să nu poți dice, că te-am dejudecat pre mărturisirea altora.

Hutterer se complimentă și voi se eșă. Iosifu însă îl opri, căci vîdă din fața lui, ce cugete îl pîrtă. Se întorse apoi cătră generalul Zoran și-lu întrebă așa de tare, cătu putu să audă și Hutterer următoarele: Datu-s'au poruncile pentru porțile fortăreței?

— Da, Măiestate, în acestu momentu suntă închiate.

Hutterer, care avu de cugetu să fugă acasă, se-și ie bani și se o ie la sănătosa, deveni palidă ca mărtea auzindă aceste vorbe. În sfîrșitū fū dimisū. Înaintea porții stătea mulțime de țerani, între cari și moșu Niculae. Ei veduseră, cum intrase în casă generalul și lipitorea lui cea mai mare, Hutterer. Dar când vîdura acum eșindū din aceea casă pre înfiorătoriulă președinte și după elu pre administratoriul de dare unul mai schimbatū la față ca celalaltū, nu se puteau miră de ajunsū, ba mulți impresionati de acēsta vedenie estraordinară uitară se salute pe acești puternici domni, cari de altă-dată pentru acēstă greșelă arū fi infundatu cu ei temnițele, dar acum trecură fără a-i observă.

Țeranii la vederea acestorū lucruri se întrebau, ce însemnă toate aceste și cine e tînerulă oficeru cu ochii limpedi, care cere dela dēnșii dare de sēmă preste toate cele.

Atunci moșu Niculae nu se mai putu stăpāni. — Iubiților mei! — strigă elu cătu putu. — Voiți se sciti, cine e tînerulă oficeru? Măntuitorulă nostru este, carele vrea să facă din selavii omeni, care pre blăstemați și tălhari vrea să-i pipăreze. Pre aceia, cari ne-au jefuit și de altă parte ne-au descrisū, că suntemū hoți și rebeli, voese ai descoperi înaintea lumii.

— Visezi moșule — dise unū țeranū clătînându din capū — și decă te va auzi unul din spioniū celorū îngâmfati, te va apucă de guleru.

— Nu mi-e frică — rēspunse moșu Niculae. Astăzi a încetatū puterea domnilorū, a venitū unul mai înaltū,

mai bunū, carele vrea să ne fericēscă. Tînerulă locotenente e împăratul.

— Împăratul! rēsună jurū împrejurū luādu-și cu toți pālăriele de pre capū. După aceea se făcū o tăcere de mărte. În acelu momentu Iosifu însoțitū de generalul Zoran și contele Rosenberg apărū în ușă.

Deodată se deslegară limbile tuturor. Pālăriele și cușmele sburau în sus și în depărtări considerabile începură a rēsună strigătele de bucurie: — Să trăiască împăratulă nostru, să trăiască măntuitorulă nostru!

Surprinsū privi Iosifu la țeranii voioși, cari se îmbulđiau spre elu spre ai atinge și sērutā marginea vēmētului. Privirea lui se opri asupra lui moșu Niculae.

Suridēndū ilu amenință cu degetulă dīcēndū: — Ți-ai deschisū gura, bētrānul.

— Măiestate, nu am mai pututū tăcē — rēspunse cu fidelitate bētrānul. Consoții mei întocmai ca și mine au dreptulă a se bucură, că acum, cāndū împăratulă însuși vine să ne ajute și să vadă de fiir săi, deși locuescū așa departe de tronulă sēu, totă lipsa a încetatū.

De nou începură să rēsunē trigăte de bucurie. Intre altele se auđiau: — Acum vinū alte timpuri, nu vomū mai fi căni, acum vine dreptatea în țēră. La unū semnū alui Iosifu strigătele încetară.

— Așa fiilorū — dise împăratulă — vē aducū dreptate. Totū așa de scumpi imi sunteți, ca și celelalte poporā, cari stau sub scutulă vulturului împăratescū. Eu sciu, că în țile de primejdie potū contā pre voi. E la rēndulă vostru să contați pre mine, cānd vi-se întēplă nedreptate.

Cu aceste se urcă în trāsura generalului și plecā spre edificiulă, unde era așeđatā administrația provinței.

Acēsta cale fū o cale de triumfū. Scirea despre prezenția împăratului se lăți ca fulgerulū în totă Timișora. Veselia erā universală afară de acele locuri, unde venirea neasceptatā a împăratului era unū adevēratū trāsnetū, care deodată avea să curme nimerniciile puternicilorū fără sufletū.

În edificiulă administrativū asceptau pre împăratulă comandantulă cetății și oficerii săi.

Iosifu îi dimise cu vorbe amicabile și opri ori-ce onoruri militare. — Nu am venitū — dise elu — să ținū părăđi. Garnisōna o voiu inspecționā la loculū de servițū. Pentru mine să nu mai fie nici unū feciorū la sentinela.

Oficerii se depărtară. Iosifu merse la președinte. Tînū o revisiune rigorosă, în urma căreia, afară de câți-va, toți ceialalti oficianți, începēndū dela generalul Engels-hofen până la ultimulū servitoriu, fură depuși din oficiu și alungați din serviciulă împăratescū. — Contele Clary deveni președintele țerei. Sōrtea țeranilorū se schimbā înspre bine. Administrația fū pusă pe base mai ecuitabile. Temnițele Timișorei se deschiseră și mulți robiți pentru arbitriulă nemilosilorū stăpāni fură dați libertății.

Fericire și bucurie domnia în țară, răspândindu-se ca fulgerul scirea despre cele întemplate și sute de miș de inimă mulțămitoare glorificau pe tinărul împărat, că n'a pregetat a face o călătorie lungă și a apărut ca mântuitorul în timpul de lipsă.

Casa lui moșu Niculae, familia sa și Grigorașu erau îmbrăcați în haine de sărbătoare.

Împăratul promisese bătrânului, că înainte de a se îndepărta din aceste locuri va mai vorbi odată cu el. Era tocmai ziua plecării împăratului din Timișoara.

De alungul drumului de țară erau postate grupe de omen, cari veniseră dela moșile vecine, să vedă pe tinărul împărat.

Deodată strigătele de „se trăescă“ ale mulțimei vestiră apropierea împăratului, care cu zimbet amabil răsalută în dreapta și stânga pe mulțimea fericită. Astfel percurgându drumul de țară ajunse înaintea casei lui moșu Niculae. Aci, aducându-și aminte de promisiunea făcută acestuia, se dete jos din trăsură împreună cu Rosenberg și printre cetele de țărani urcară colina din spre casă.

La ușă fură primiți de căseni, în mijlocul cărora frumoasa Măriuca îmbia pe împăratul cu un pahar de vin. Iosif gustă din vin și apoi intră în casă. — Acum bătrânule — țise el cu un ton vesel arătându spre Grigorașu — vedu cu un căsanu mai multă și decumva înțelegu bine din obrazii și fața veselă a fetei tale, acesta-i . .

— E Grigorașu Măiestate — țise Măriuca prindându pre drăguțulu ei de mână și înghenunchiându înaintea împăratului.

— Sculați-vă fiilor. Dcă mirele teu nu era așa de nevinovată — țise împăratul către fată, — nu țilă puteam redă. Acum faceți nuntă și de cumva am putut face ceva pentru voi, în iubirea vóstră ve aduceți aminte de mine și pre celu întâiu născutu ilu numiți Iosif. Cu acestea cuvinte Iosif depuse o pungă în mâna mirelui și se depărta din casă încunjurându primirea atătoru semne de mulțămită.

Apoi continuându calea printre popor deodată o femeie bătrână cu perul sburlitu năvăli printre omeni și se aruncă la piciórele lui.

Era țiganca cea bătrână, ce înșelase pe Măriuca în casa lui Gaboru.

— Grație! d-le împérate — țise țiganca — pentru

fciorașulu meu, pre care blăstămatulu . . . în locu se-lu elibereze, precum mi-a făgădnitu, l'a băgat în cătane.

— Despre cine vorbești tu femeie? — întrebă împăratulu.

— Hutterer acela, care s'a spândurată astă nopte m'a înșelat și pre mine.

Iosif voi se întrebe mai departe, dar nu putu de îmbulzela țeraniloru.

— Măiestate, feciorulu acela a fostu celu mai vestitu țalharu de cai și-i norocu că i cătană, póte acolo se va face omu de trebă, — strigă unu țeranu.

— Strigóia! — strigă altulu — a fostu în slujba lui Hutterer, ea era mijlocitorea, când era se seducă vre-o femeie.

— Se se ardă, — strigă alu treilea, că ea duce nefericire ori în care casă.

— Lăsați femeia — țise împăratulu către țărani, căci vedu, că ei au plăcere se scarmine pre tovarása celu mai mare asupritoriu alu loru. — Duceți pe blăstămata în Timișoara. Acolo judecătoria competentă o va declară de vinovată ori nevinovată. Soțulu ei s'a judecatu însuși.

Doi țărani apucară țiganca, carea tremura și înjura și o duseră la Timișoara.

— Și acum rămasu bunu iubiți omeni! De acum credu, că voi auđi despre voi alte sciri, decâtu cari le-am auđitu aici.

Intre strigările de bucurie și urările poporului împăratulu plecă mai departe.

Cu o lună mai târziu se serbă nunta Măriucei și alui Grigorașu. Bani aflatu în punga, dăruită de împăratulu, în sumă de o sută de galbini, s'au întrebuițat pentru ridicarea economiei decăđute. Grigorașu, care după căsătorie primi bunulu dela socrulu seu, în scurtu timp deveni unulu dintre cei mai auți țărani.

Selbaticulu Dani, căruia nu-i puteau uită țărani pretinia cu asupritori loru precum și modul cum tatálu seu își căscigase averea veđendu noua rânduială de lucruri și perderea Măriucii își vėndu averea și părăsi țera pentru tot-deuna.

Prima promenadă alui Iosif, cum a țisu Khevenheller, a fostu pentru țera, în carea s'a făcutu, o binecuvėntare. Și dcă astăđi se numesce Banatul granariulu Austriei, e de a se mulțami în prima linie neuitulu împăratu.

Din scrierile lui Maximu Popu prof.

Plóie de focu.

De multu, de multu în lumea nordică era credința, că câte stele suntă pre ceru, atatea suflete suntă pre pământu; fie-care stea — care se înțelegeste este „stéua óre-cui“ — este legată de unu firu, care își ia nascere de-odată cu nascerea respectivulu, e în mâna Werpejei. Dcă viéta óre-cui se apropiă acum de căpetenie, firulu

stelei sale se rupe, ér stéua lui cade — dicala romănu-lui „i-a apusu stéua“ — pãlindu la pământu.

În adevėru că e interesantă aserțiune, dar acésta a pututu avé credēmėntu atunci numai; ađi, când suntemu în seclulu poreclitu alu luminei, mai fie cine scie, că aceea nu-i altceva decâtu o credință deșartă și că

acele stele cădând nu-să altceva decât meteoriți. Categoria acestora se poate ușor judeca după căderea lor. Unii cad simplaminte eseriind un arc luminos și dispărând apoi dinaintea ochiului nostru; alții lasă în urma lor o codă lungă ca la cometi, împreună de multe ori cu fum gros și schinte, aceștia îi putem numi meteori; alții în fine percurgându calea pocnescu între o mare de schinte aruncându bucăți diferite în toate părțile, dându prea adese și o detunătură de multe ori împreună cu cutremur lini de pământ, aceștia sunt așa numiți *bolidi*.

Acești din urmă ne interesază acum mai mult, căci ei sunt așa dicându fundamentul așa-numitei „plăie de focu“; dicu fundamentul, pentru că deosebirea consistă numai întru aceea, că ceia luminează, ér astia nu.

Am văduțu, că esplosiunea bolidilor e împreună cu detunetu, schinte și aruncare de bucăți în toate părțile. Să presupunem acum, că bolidul, care începe a căde, e de o mărime considerabilă, ce urmază de aci? Aceea, că calea o percurge cu mai mare greutate — în urma suprafeții mai estinse — lumina respective cōda, ce lasă, e mai luminosă, fumul se observă mai bine — în urma frecării mai mare cu aerul — și în fine esplosiunea e împreună cu detunătură și împrosare mai mare. Ecă esplicată „plăia de petra“, care în faptă de multe ori se ivesce pre ic și cōlea. Urmările esplosiunilor de acesta natură ni le invederază esplosiunea, care avu locu în L'Aigle la anul 1803, când se produse nunumai o detunațiune grozavă, ci și un cutremur de câteva minute așa puternicu, că urlōie, case etc. cădu la pământ și imediat după asta încep a căde o plăie de petri formali, care rani pre mulți dintre admiratori spăriați. Din petrite cădu se culeseră mai mult ca 3000 esemplare. Să nu credem însă că toate bucățile ară fi numai din acelu unic bolidu, nu, ci meteoriți, aeroliți ajunși de puternica vibrare produsă prin detunațiune încă își ieu drumul spre pământu înmulțind astfela cu dēci de ori bucățile bolidului.

Este însă o altă categorie de acestu felu: așa numita plăie de focu, a cărei nascere e de a se căută cu totul altundeva.

Scimă cu toții, că între cometi avem și așa numiți cometi periodici, cari trecu prin un anumit punctu tot-deuna în același timp. Să presupunem, că un atare cometu vine în apropierea sórelui. Lumina și căldura fiindu potențate în măsură considerabilă elu — de altcum dela fire nu prea solidu — nu-și poate continua calea ca un întregu, ci în urma transformărilor puternice fisicali, produse prin căldură și lumină, e silitu a arunca anumite părți, cari înprăștiindu-se urmându-lu câțva locu cadu la pământu. Fie-care din aceste bucăți apare ca un corp ardețor, când în forma unei stele, când ca lumină, pară lată, globu, picur de focu etc. etc. Acesta o numim apoi plăie de focu. O atare plăie avu locu la noi în Europa în 1832 în nōptea 12 spre 13 Novembre, în 1833 în America, care fū foarte interesantă, de ore-ce ținu aprōpe 2½ ore, ér picur de plăie cădeau fără întrerupere în felu de felu de color, ba ce e mai mult în cei doi ani urmatori, aceeași plăie se ivi chiar în aceea nōpte, deși de o durată mai scurtă, căci atunci ținu numai ¼ oră. Dupăce cometi, cari sunt causa acestora ploi, în fie-care an ajungu ér acelu punctu, unde a fostu odată, urmază, că în cele mai multe locuri se repetază aceste ploi așa dicându regulat. Cu deosebire în timpurile mai vechi erau mai în totu anul atari ploi, cea ce ne dovedesce mitulu esistentu și adu în Thesalia, care ne spune, că în nōptea sf. Laurențiu în fie-care an se deschide ceriul și cei ce nu dormu, ci își petrecu aceea nōpte în rugăciuni, vedu nenumăratele lumini ce sunt acolo.

Ecă dar un fenomenu, care pre câtu e de miraculosu și fantasticu dar tot-odată frumosu și plăcutu pentru celu ce privesce din depărtare, pre atâtu e de îngrozitoru pentru acela respective aceia, pre a căroru capu séu casă cade, căci precându plăia de petra numai sparge, acesta în foarte multe casuri și aprinde. Observatoarele astronomice continuu au fostu cu mare băgare de séma la aceste fenomene și fie-cine, care i-a adusu un atare casu la cunoștiță, a făcutu și face unu serviciu în interesul sciinței, unica avere neperitoare.

Ionu Nițiu Popu.

Literatură poporală.

Povestea maicei domnului.

(Fine.)

*De acolea încētro maica sântă mergea
Holdele mândru înverțiau,
Incētro maica sântă pleca
Holdele mândru 'nspicau.
S-a dusu la curțile ei cele mândre*

*Și-a desbrăcatu haine negre călugărescē
S'a 'mbrăcatu haine mândre domnescē
S-a dusu la rîulū Jordanului,
Desculță pre brumă,
Pre petra mēruntă.*

A luatǎ trei picurǐ de apǎ
 S'-o aruncatǎ în fața ei cea albǎ,
 S'-a uitatǎ spre raiǎ spre răsǎritǎ
 S'-o vęđutǎ trei cete de ȁngerǐ venindǎ,
 Pre fiulǎ ei aducȁndǎ.
 — Oh! fiulǎ meu și-alui D-đeu, —
 Mare putere ți-am datǎ
 Și la cȁniǎ de Jidovi te-ai lȁsatǎ.
 Oh! Maicǎ nu m'-am lȁsatǎ pentru mine ori pentru tine,
 Ci m'-am lȁsatǎ pentru lumea tȁtǎ.
 Cȁ pȁnǎ la Jidovi nu mę lȁsam,
 N'-auđiam glasǎ de fatǎ mare,
 N'-auđiam fluerǎ de ficiorǎ,
 N'-auđiam trȁscotǎ de secure 'n pȁdure,
 Nu trȁgea copilǎ dupǎ mamǎ
 Și mamǎ dupǎ copilǎ,
 Nu trȁgea vițelǎ dupǎ vacǎ,
 Vacǎ dupǎ vițelǎ,
 Nu trȁgea mielǎ dupǎ oȁ,
 Oȁ dupǎ mielǎ,
 Nu trȁgea purcelǎ dupǎ scrȁfǎ,
 Scrȁfǎ dupǎ purcelǎ.
 Dar de cȁnd la Jidovi m'-am lȁsatǎ,
 Audǎ glasǎ de fatǎ mare,
 Audǎ fluerǎ de ficiorǎ,
 Audǎ trȁscotǎ de secure 'n pȁdure,
 Trage copilǎ dupǎ mamǎ,
 Mamǎ dupǎ copilǎ,
 Trage vițelǎ dupǎ vacǎ,
 Vacǎ dupǎ vițelǎ,
 Trage mielǎ dupǎ oȁ,
 Oȁ dupǎ mielǎ,
 Trage purcelǎ dupǎ scrȁfǎ,
 Scrȁfǎ dupǎ purcelǎ.

Cine mi-a sci povestea,
 Și o va đice,
 La anulǎ,
 La jumętate,
 La luna,
 La sęptemȁna,
 L'-oiǎ luǎ de mȁna dręptǎ,
 L'-oiǎ duce pre cȁrarea dręptǎ,
 Unde-sǎ mese 'ntinse
 Și fȁclǐ aprinse.
 Cine mi-a sci povestea,
 Și nu o va đice,
 La anulǎ,
 La jumętate,
 La luna,
 La sęptemȁna,
 L'-oiǎ luǎ de mȁna stȁngǎ,
 L'-oiǎ duce pre cȁrarea stręmbǎ,
 Unde-sǎ șerpǐ ca brađǐ,

Rȁmele ca bȁrnele,
 Brȁscele ca jiređile,
 Șopęrlele ca vacile.

Auđitǎ de G. C. B.

Cugetǎri.

Femeia infamǎ va fi în stare a-ți perde și sufletul
 numai sę-și pȁtǎ implini caprițile sale.

* * *

Cea mai sublimǎ chemare a femeiei e chemarea
 de mamǎ a familiei; și totuși chiar în împlinirea acestei
 sublime chemǎri nu instruȁmǎ copilele nȁstre de cu
 bunǎ vreme.

* * *

Femeia, care a pęcȁuitǎ odatǎ, în veci nu se va
 îndreptǎ, cȁci simțibilitatea inimei sale nu o lasǎ a se
 despȁrți de dulcęța odatǎ gustatǎ, deși opritǎ.

* * *

Capila, care are o mamǎ rea, nu va deveni nicǎ
 odatǎ mamǎ bunǎ; cȁci nimicǎ are mai mare influențǎ
 asupra inimei tinere a copilei, decȁtu esemplele maicei
 sale, mai alesǎ dacǎ acelea vorǎ fi rele.

* * *

Cea mai mare ispitǎ e femeia impudicǎ.

* * *

Dumneđeu a fȁcutǎ unǎ bȁrbatǎ și o femeiǎ vręndǎ
 a arętǎ prin acęsta, cȁ bȁrbatulǎ numai o femeiǎ și fe-
 meia numai unǎ bȁrbatǎ trebuie sę iubęscǎ și cunȁscǎ.

* * *

Adamǎ la începutulǎ lunei a mȁncatǎ din pomulǎ
 opritǎ, bȁrbașilǎ de acum asemenea mȁncǎ, numai cȁtu
 cȁ acum pomulǎ nu e opritǎ, cȁci femeile nȁstre nu știu,
 sęu au uitatǎ catechismulǎ onȁrei și nu-și aducǎ aminte,
 cȁ rupęndu-se de pre acesta și numai o frunđǎ se ves-
 teđește pentru totdeauna.

* * *

De arǎ avę femeile la inimǎ o feręstrucǎ, atunci cei
 mai mulți bȁrbașilǎ sęu nu s'arǎ însurǎ, sęu, carǐ s'arǎ în-
 surǎ, arǎ fi fȁrte fericiți.

* * *

Inima femeiei bȁtęndǎ mai iute și cursulǎ amoru-
 lui î-lǎ finesece mai iute.

* * *

Femeia cochetǎ nicǎ cȁndǎ nu va fi în stare a iubi
 sincerǎ.

* * *

Feresce-te de femeia cochetǎ, cȁci aceea cochetȁn
 du-ți inima, îți va mȁncǎ fericirea și pacea.

I. L. H.

Diverse.

Móra din Şişeşti este titlul unui roman scris de d-lu Ioan Costin, preot în Satul nou. Autorul în această scriere, după exprimarea d-sale, punându pondă pe moralul, care dă fundamentul, tăria și durabilitatea vieții naționale și individuale, ce trece ca un fir roșu prin întreaga lucrare, iurese în formă de roman activitatea publică de 9 ani a părintelui Dr. V. Lucaciu. Intregul romanul se va estinde pe 72 côle de tipar împărțită în 3 volume de 24 côle, seu 6 tomuri, costându fie-care tom câte 2 cor. (1 fl.) Procurată anticipativă costă numai 10 corone. Din această lucrare a apărut deja tomul I, care se estinde pe 196 pagini, formându o broșură elegantă, cu hârtie fină și tipar frumos. Se poate procura dela d-lu autor în Satul nou (Felső-ujfalu) p. u. Nagybánya.

Móra din vale e titlul unei colecțiuni de novele, ce d-lu I. Russu Şirianul a scos de sub tipar în institutul tipografic din Sibiu. Cuprinsul: Móra din vale, Doue surori, Sița, Letiția, Valorile vieții, La crucea de pãtrã, Nicu Ciobanelul, Din tainele Bosforului. Tote aceste novele sunt bine scrise și frumoșe. Sunt în dênsele, ce e dreptu, unele partii, cari deși frumoșe, dar fiindu nenaturale, s'arã potrivii mai multu în povestii. Colecțiunea se estinde pe 196 pagini, 8°. Prețulu 1 fl.

Literaturã poporalã. Frații Șaraga din Iași acum de curându a publicatã o colecțiune de doine și strigãturii din Ardealu, culesse de d-lu Victor Onișoru, studentu la facultatea de drepturi din Budapeșta. Volumul e de 112 pag. și costezã 1 leu.

Din diaristica lumii întregii. În întreaga lume, presa americanã este, care face progresele cele mai mari. La 24 Aprilie 1704 s'a întemeiatã prima fôia americanã, cu numele „Boston Neros Lettres“, care a apusu în 1774. În 1775 numãrul diarelor din Statele unite americane se urcase la 37, în 1810 erau 338, iar în 1834 numãrul lor se urcase la 1555. După o statisticã mai nouã, în anul trecut se aflau în Canada și în Statele Unite 20.954 diare. Pe întregu rotogolul pãmântului se aflã 50.000 de diare, dintre cari mai multu ca jumãtate aparã în limba englezã. — Din Constantinopolu se serie, cã Sultanul a permis a se edã pe muntele Libanului un diar cotidian în limba arabã, care se va numi „El-Arz“ (Pãmântulu). Se serie, cã Libanul e fôrte înaintat în culturã și are 250.000 locuitori, cari stau sub un guvern creștin și se bucurã de anumite drepturi autonome față cu Pôrta.

Prima decadã a arhieriei dela Blașiu. Din incidentul numirii noului arhiepiscop și metropolitu la Blașiu, diarul „Unirea“ de acolo publicã o reprivire asupra activității arhierioru, cari au guvernatã acestã diecesã dela unire până în timpul presentu. Și anume: Urmãtorul lui Teofilu, sub care s'a fãcutu unirea, a fostu Ata-

nasiu I. Anghel de Ciugud, care a continuatã actul unirii cu biserica romanã și l'a complinitu în sinodul din 4 septembrie 1700, apoi ca mitropolitu unitu și-a guvernatã biserica până la 1714. Urmãtorul lui a fostu Ioan Pataki (1716—1725). Sub elu scaunul episcopescu s'a mutat din Alba-Iulia la Fãgãrașu și a obținutã dela împãratul Carol VI dominiile dela Gherla și Sãmbãta de josu în Țera Oltului. Ioan Inocențiu Klain (1729—1751) a mijlocitã mutarea reședinței dela Fãgãrașu la Blașiu și schimbarea dominiului episcopescu dela Gherla și Sãmbãta de josu cu celu dela Blașiu. Elu a întemeiatu și mănãstirea basilicilor din Blașiu și a începutu sã zidescã școlele de acolo; dar n'a avut fericirea sã le vadã terminate, cãci în urmarea intrigelor politice a trebuitu sã pãrãseascã scaunul arhierescu și patria și a murit în esiliu la Roma. Arhierul Petru Pavel Aron de Bistra (1751—1764) a vedutã deschiderea școlilor din Blașiu, elu a cumpãrat și dominiul dela Cutu și a întemeiatu tipografia seminarialã. Atanasiu Rednicu (1764—1772) a organizatã seminarul teologilor arhidieceșan și a terminat zidirea catedralei. Gregoriu Maioru (1772—1782) a înființat pentru tinerime beneficiul de pãne. Ioan Bobu (1782—1830) a fãcutu multe fundațiuni. Ioan Lemeni (1832—1848) a adaptat biserica catedralã și a fãcutu multu pentru a dã avântu învãțãmântului. Urmãtorii lui au fostu Alexandru Șterea Șuluța (1852—1867) sub care s'a reactivat mitropolia, și Ioan Vancea (1868—1892) a cãru activitate e de obște cunoscutã. Cu acesti dece arhierii, unul mai dibace ca celalaltu, se incheia decada primã. Cu nou numitul arhieru se începe decada a doua.

Pentru intemnițãții nostri politici optu țerance române din Bistrița au lãsatu a se servi 7 misse. După nume aceste nobile țerance sunt: Maria Bucuru alui Pavelu, Raveca Tãrnovanu, Fira Bugnaru, Dochița Odorheianu, Florica Prislopanu, Ana Bugnaru, Maria Solovestru și Gaftona Cãileanu.

Procesul Zastavei. Diarul sãrbesc „Zastava“ din Neoplanta, pe când în Clușiu decurgea procesul Memorandului, a scrisu unu articolu intitulat „Narodosna Golgotha“ (Golgota naționalităților). În acestu articolu se țice, cã în Clușiu au stat pe banca acusaților naționalitățile nemaghiare, cãci lucrul, pentru care a stat înainte justiției întregu comitetul naționalu românescu, de o potrivã privesce pe toți nemaghiarii. Dãndu unu estras din Memorandul țice, cã postulatele Românilor cuprinse în elu sunt și ale Sãrbilor și Slovacilor. — Acusa a susținut o procurorul Dobák, care debachezã contra „Memorandului“ și a „Replicei“ dovedindu, cã nu-i în clarã cu conținutul lor. Acusatã a fostu Milana Popovici, redactorul „Zastavei“, ca responsabilu pentru articolu. Ca apãrãtor s'au însinuatã advocații M. Stefanovici (Slovacu) și Cor. Brediceanu. Președintele înse numai pe celu dintãiu l'a admisu. — Apãrãtorul în unu discursu strãlucit res-

pinge aserțiunea procurorului, că Memorandiștii aru fi trădători de patrie. Ei eu fostu osândiți pentru unu delictu. Aserțiunile „Replicei“ suntu însoțite de dovești plausibile, și nimeni n'a înfrântu până ađi nici una din ele. Când s'a publicatú articulu în criminatú, procesulu Memorandulu era numai în pertractare. Estrase din Memorandú au adusú tóte foile. Articulú incriminatú nu cuprinde chiar nimicú în contra națiunii maghiare. Totú, ce se scrie acolo, se referese la guvernú și la sistemul de guvernare. — Deși procurorul nu a pututú refrange nici unulu din motivele aduse de apărătoru pentru achitarea acusatulu, juriulu totuși cu unanimitate l'a declaratú de vinovatú, érá tribunalulú l'a condamnatú la unu anú și jumătate temniță ordinară, la 500 fl. amendă și 63 fl. spese procesuale. Condamnatulú a fostu deținutú inmediatú.

Darea pentru case. În ministeriu se lucră la unu proiectú de lege, în sensulú căruia casele, ce se vorú edificá în viitorú, vorú fi scutite de dare pentru 20 de ani.

Statistică școlară. La școlele de altă limbă din orașulú nostru se află o mulțime de școlari români. Așa în gimnasiulú ev. luteranú 92; în școla civilă de fete 15; în școla catolică 92; în școla civilă de băieți 26 și în școla elementară de statú 65: laolaltă 290 școlari români.

Danțulú. Originea danțulu se urcă la timpurile primitive. Primele popóre danțau în zilele de sêrbătoare în jurulú divinităților lorú. Grecii aveau danțuri sacre, profane și militare. Romanii mai întâiu respinseră danțulú, ca ceva nedemnú, pe urmă se deprinseră cu elú până la depravațiune. În timpulú împératulu Constantinú se aflau în Constantinopolú trei mií de dăntuitori. Poporulú îi iubea așa, că odată fiindú espulsați, a trebuitú numai decâtú să fiá aduși înderétu. În Franța, danțulú a ajunsú la modă în evulú mediu. Sub Ludovic XIV și XV „menuetulú“ fú în mare cinste; apoi fú înlocuitú cu „gavota“, care avú mare succesú în 1789 și 1790 și dispărú apoi sub imperiu. Originalulú din Anglia „cadrilulú“ a fostú introdusú în Franța de cătră Trenitz, de aceea a și purtatú mai întâiu numele de trénis. „Valsulú“ nu-i de origine germánă, cum se crede mai în genere: în Provence au válsuitú ómenii mai întâiu, și danțulú acesta se numea atunci „volte“. Germánii l'au adoptatú mai apoi ca danțú naționalú și l'au numitú „valzer“. „Galopulú“ e ungurescú; „redowa“ și „mazurca“ suntú danțuri polonese. „Polka“ datéză dela 1345 și a fostú adusă în Franca de o suedesă. „Baletulú“ a fostú introdusú în Franca de Caterina Medicis. Ludovic XIV, nebunú după acestú danțú, figurá în multe baleturi, organizate de Molière. Prima metodă pentru a învățá danțulú apărú în orașulú Langres din Franca în 1563. Autorulú e unú călugărú, anume Johann Ta-bouret.

Celú mai lungú podú de pe pământú. În China, aprópe de Sangang, se află celú mai lungú podú de pe pământú. Elú se numesce podulú „leilorú“ și este de vre-o optú kilometri și ceva.

Acestú podú e aruncatú pe unú golfu dela marea galbenă pe trei sute stâlpi de zidú, la șapte-șeci picioare de-asupra apei. Nisece lei mari de marmoră stau de-asupra fiecărui stâlpú. Podulú a fostú făcutú din ordinulú împératulu Kiling-Lang, care domnia în China pe la sfîrșitulú secolulu trecutú.

Deslegarea logografulu din nrulú 19 alú revistei nóstre e următorú: 1) Pericle, 2) Roman, 3) Evangelia, 4) Om, 5) Tabago, 6) Ungvar, 7) Lohovari, 8) Udine, 9) Vassinton, 10) Aggeu, 11) Sinerlesi, 12) Iurist, 13) Leonida, 14) Iordan, 15) Ural, 16) Latiu, 17) Ungar, 18) Calahari, 19) Arndt, 20) Cléger, 21) Iamaica, 22) Ulm. — Literile inițiale ale acestor 22 cuvinte de susú în josú cetite ni dau: „Preotul Vasiliu Lucaciu“, iar cele finale de josú în susú cetite: „Martirul națiunei romane“.

Deslegarea logografulu din nrulú 20 e următórea: 1) Transilvania, 2) Români, 3) Aurelian, 4) Italia, 5) Agrigentum, 6) Numistro, 7) Ungur. — Literile inițiale ale acestorú 7 cuvinte de susú în josú cetite, ni dau numele: „Traian“, iar cele finale de josú în susú cetite: „Romania“.

Bine le-a deslegatú d-lú *Niculae Onciu* din Uzdinú.

La redacțiunea nóstră se află de vîndare colecțiuní complete din revista „Minerva“ de pe patru ani premergători. Colecțiunea de pre unú anú se vinde cu prețulú redusú de 1 fl. 50 cr.

Avisú.

Cu numérlulú de față se sistéză pe unú timpú aparițiunea revistei „Minerva“. Motivulú, care ne-a îndemnatú la acestú pașú, nu a fostú într'atâta modestulú sprijinú materialú, de care — durere — are parte fiecare aparițiune literară dela noi, ci a fostú mai multú unú felú de pornire pătimașă și dușmănosă, ce de unú anú încóce din motive, vrednice de o inimă strîmtă, s'a năpustitú asupra revistei nóstre din o parte, pre care a o aretá aici nu avemú nici spațu, dar nici vóiă.

Acestá pornire ni-a făcutú greutăți și ne-a pusú pedecí, cari au pricinuitú apariția neregulatá a fóiei și în urmă a solicitatú apunerea ei. Sperámú însé, că nu peste multú vomú puté deláturá aceste pedeci și atunci revista „Minerva“ cu puteri nóue va intrá éráși în tóte acele dragi locașuri romănesce, unde a fostú îmbrățișatá cu dragoste. Cu astá ocaziune mulțumimú tuturorú pretinilorú și sprijinitorilorú întreprinderii nóstre și până la revedere li trimitemú o frățescă și căldurosă salutare.

Redacțiunea revistei „Minerva“.

Pilulele pentru curățirea sângelui

mai nainte numite „Pilulele universale“ ale lui

I. P S E R H O F E R

merită cu totu dreptul numirea din urmă, deoarece în faptă sunt foarte multe bôle, la cari aceste pilule au probatut efectul lor escelent.

De mai multe decenii suatut aceste pilule lățite și puține familii se voru afla, la cari aru lipsi o mică provisiune din acestu medicamentu de casă escelentă.

S'au recomandat și se recomandă de cătră mulți medici aceste pilule ca medicamentu de casă, cu deosebire în contra tuturor suferințelor, ce provinu în urma relei mistuiri și constipații precum: **perturbarea în circulațiunea ferei, suferința de ficat, slăbirea matelor, colica cu vânturi, congestiunea la creeri hămorhoide** (vina de aur) și c. l.

Prin proprietatea lor purificătoare de sânge au cu deosebire bunu efectu asupra anemiei și asupra bôlelor ce se ivoresc din acestă, precum: **gălbinare, dureri de capu nervose ș. a. m.** Aceste pilule purificătoare de sânge lucră așa de ușor, încatut nu pricinescu nici cele mai micu dureri și pentru aceea le potu folosi și cele mai slăbite persoane chiar și copii fără nici o temere.

Aceste pilule purificătoare de sânge se prepară veritabile singuru numai în farmacia „zum gold. Reichsapfel“ a lui **I. Pserhofer** Singerstrasse Nr. 15 la Viena și costă o cutiă cu 15 pilule **21 cr. v. a.** Unu soltu cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.**, trimițendu-se nefrancatut cu rambursă **1 fl. 10 cr.** Dacă se trimite suma banilor înainte, costă unu soltu cu pilule **1 fl. 25 cr.** inclusive francare, **2 suluri 2 fl. 30 cr.**, **3 suluri 3 fl. 35 cr.**, **4 suluri 4 fl. 40 cr.**, **5 suluri 5 fl. 20 cr.**, **10 suluri 9 fl. 20 cr.** Mai puțin de unu soltu nu se pote expedă.

N. B. În urma lățirii lor celei mari, se imităz aceste pilule sub diferite forme și numiri, de aceea se face rugarea a cere anume „**Pilule purificătoare de sânge** ale lui **I. Pserhofer** și numai acelea sunt veritabile, a căroru instrucțiune pentru folosire este provădută cu iscălitură **I. Pserhofer** și cari portă pe capaculu cutiei totu aceeași iscălitură în colore roșă.

Dintre nenumăratele scrisori, prin cari consumentii acestor pilule mulțamesc pentru dobândirea sănătății după cele mai varii și grele bôle, lăsamu să urmeze aci puține numai, a observarea, că ori-cine a întrebunțatut odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Köln, 30 Aprilie 1893.
Stim. D-le Pserhofer! Binevoese de a-mi trimite 15 suluri din escelentele D-Tale pilule pentru curățirea sângelui cu rambursă postală. Cu acestă ocazie Vă aduc mulțămirea mele pentru efectulu de minune alu pilulor D-tale. Cu distinsă stimă,
Franz Pavlistik, Köln, Lindenthal.

Hrasche lângă Flodnic 12 Sept. 1887.
Stim. D-le! A fostu voința lui D-șeu că pilulele D-v. au ajunsu în mâinile mele, și rezultatulu dela acestea s'au atribui D-v. Mă recisem în patulu de leușă astfel încatut nu mai puteam lucra și asi fi siguru deja mortu, dacă nu m'ar fi scăpatu minunatele D-v. pilule. D-șeu se v'ă binecuvinteze de mi de ori. Am confiența, că pilulele D-v. mă voru face de totu sănătoșă, așa precum a folositu și altora.
Theresia Kuisle.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1887.
Stim. D-le! În numele mătușei mele de 60 ani îi exprimă cea mai călduroșă mulțămire. Densă a suferit 5 ani de cataru la stomacu eronic și de apă. Vița i era unu chin și se credea deja de perdută. Prin întâmplare a

scăpatu o cutiă cu escelentele D-v. Pilule purificătoare de sânge, și după o întrebunțare mai îndelungată s'a vindecat.
Cu distinsă stimă
I sefa Weinzettel.

Eichengraberamt bei Gefühl, 27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatulu se rogă a mai trimite 4 suluri cu pilulele D-v. în adevărul folositore și escelente. Nu potu întrelasa fără ca se V'ă esprimu recunoștința mea în privința valorii acestora pilule, și le voiu recomanda unde numai se va pute tuturosu suferințelor. V'ă autorisez, ca acestă a mea mulțămire să o folosiți după plac și pe cale publică.
Cu distinsă stimă Ignaz Hahn.

Gotschdorf bei Kohlbach, Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D-le! V'ă rogă a-mi trimite unu soltu cu 6 cutii din pilulele D-v. universale purificătoare de sânge. Numai minunatorulu D-v. pilule am se mulțamescu, că am scăpatu de o suferință de stomacu, care m'a chinat 5 ani. Aceste pilule mare se-mi lipsescă nici-odată și exprimă prin acestă mulțămirea mea cea mai călduroșă. Cu cea mai mare stimă, Ana Zwicki.

Liquer din plante de Albu dela W. Ottm. Bernhard din Lin. dau în contra tuturosu greutăților la stomacu. O buteliă 2 fl. 60 cr., o jumătate buteliă 1 fl. 40 cr.

Ca veritabile sunt a se privi numai acele pilule, a căroru instrucțiune este provădută cu iscălitura **I. P S E R H O F E R** și cari portă pe capaculu flă-cărei cutii totu aceeași iscălitură în colore roșă. Susamintitele specialități se află și în Budapesta la farmacistulu **I. von Török, Königsgasse 12.**

Alia americană, celu mai bunu mijlocu în contra tuturosu suferințelor rheumatice: durerilor la sira spinării, junghieri, ischiasu, migrenă, dureri nervose de dinți, dureri de capu, junghieri la urechi etc. 1 fl. 20 cr.

Esentă pentru ochi, de Dr. Romershausen pentru întărirea și conservarea vederii, în flacone originale à 2 fl. 50 cr. și 1 fl. 50 cr.

Minunatul balsam englezesc o sticlă 50 cr.

Prafuri în contra tusei, Fiakerpulver în contra catarului, răgușelei etc. 1 cutiă 35 cr., cu trimiterea Franzbranntwein cu séu fără sare o sticlă 70 cr. [cată 60 cr.

Balsam contra degerăturii de I. Pserhofer, de mulți ani recunoscutu ca celu mai siguru remediu contra suferințelor de degerătură de totu felulu, precum și spre vindecarea ranelor forte învechite, 1 borcanu 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Helso seu Gesundheitssalz unu remediu escelentu în contra catarului, la stomacu, precum în genere în contra tuturosu suferințelor ce provinu dela mistuirea neregulată, unu pachetu 1 fl.

Balsam în contra gusilor mijlocu probatut în contra umflăturii turei la găt, unu flaconu 40 cr. cu trimiterea francată 65 cr.

Esentă de viță (Picăturile din Praga) în contra stomaculu stri-catut, mistuirei de lege, greutăți de totu felulu, unu medicamentu de casă escelentu, 1 flaconu 22 cr. 12 flacone 2 fl.

Prafuri în contra asudării piciorelor. Acestu prafu delatură și mirosulu neplăcutu, conservăz încălțăminte și este probatut ca nesticăciosu. Prețulu unei cutii 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Suculu-Spitzwegerich, unu medicamentu de casă forte curățătoru, răgușelei, tusei spasmodice etc. 1 sticlă 50 cr. 2 sticlele dimpreună cu trimiterea franco 1 fl. 50 cr.

Pomada Tannochinin de I. Pserhofer, de unu lungu siru de bunu mijlocu pentru crescerea părulu. Unu borcanu elegantu ajustatut 2 fl.

Plastru universalu de prof. Steudel, la rane din lovitură și împunși, la totu felulu de bube rele și la umflături învechite, ce se spargu periodicu la picioare, la degetu, la rânile și aprinderile de fițe și la multe alte suferințe de acestu soi s'a probatut de multe ori. Unu borcanu 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Sare universală purgativă, de W. Bullrich. Unu medicamentu tuturosu urmărilor digestiunii stricate, precum: durere de capu, ameliță, căreei la stomacu, acrelă în găt, suferințe hămoridale, constipațiune etc. Unu pachetu 1 fl.

Afără de preparatele aci amintite se mai află tôte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tôte diarele austro-ungare și la casă, când unele din aceste specii nu s'ar afla în depositu se voru procura la cerere promptu și ieftinu.

Trimitere prin poștă se efectuează iute, decât se trimite prețulu înainte, comande mai mari și cu rambursă a prețulu.

I. P S E R H O F E R,

farmacia „zum goldenen Reichsapfel“ WEN J., Singerstrasse Nr. 15.

Franco se efectuează acele comande mari decât se trimite mai nainte și resp. porfo postală, în casulu acesta speșele postale sunt multu mai ieftine, decât la trimitere cu rambursă.